1 - באה.

ב אַ ה! ב⁼ אינט. דזוו באַ! (<----).

באהבה | בעאַ(האַ)ווע | -- | טײַטש: מיט ליבשאַפט |, געניצט אין באהעפט אַננעמען באהבה --- אננעמען די האַלטן פאַר ליב, אָן טענות, אָן פאַרדראָס. % די געפײַניקטע אנוסים האָבן אַנגענומען די יסורים באהבה.

" ער האָט באהבה אויך אנגענומען די שמיץ, וואָס דער עקאַנאָם האָט אים געלאָזט אַרײַנשמײַסן פאַרן אויסרעדן אויפן פּריץ. אש, תהילים=ייד, וואַרשע. 1934 2

באהבה רבה | ראַ́בע | -- מיט גרויס ליבשאַפט, געטרײַשאַפט.

... " און אַ קוק געטאָן אויף ר׳ חייאן באהבה רבה".

פּרץ, מסירת=נפש, ציט אויסג, נ"י, 1947, ב׳ V. 2/א

ם |באהאַבן זיך| ב ה ו א ב ן ז י ך -- אײַנהאַלטן זיך, אויפהאַלטן זיך.

Mhd: behaben

| ? |" עצרו - בהואבנט זיך, ל׳ עיכוב". רייכלין 8,

איוב כט - ט.

רעד: אין קאַרטל רעגיסטרירט "באהאבן"

ב אַ ה אַ ג ל ע ן -- טרוו. 1. באַשיטן מיט האַגל.

" 1972 [...] האָבן אַלע [...] געהאַלפן אים אָראָפּציִען דעם באהאַגלטן פאַדערט מאַנטל". ח. ראָזענפאַרב, דער בוים פון לעבן, ב׳ I, ת"א, ז׳ 500. 6

2. באַשיטן (פיג) געדיכט, ווי מיט אַ האַגל.

1974 " די דײַטשן באהאַגלען מיט קוילן, אויך אייגענע קוילן פאַרבלאָנדזשען אויף אייגענע גאַסן". 4

י. עלבערג, אויפן שפּיץ פון אַ מאַסט, מאָנטרעאַל, ז׳ 223.

2. — באהפ

ם |באהאגן | ב י ה א ג ן / ב י ה ג י ן - אומוו.

זייך איינגענעם, זייך גוט, פאסן.

|XIV ?| " אוב איר וואלט טון מייך ביט אונ' איך אויך

וואל ביהגין? // זא גיוועט מיך איינר בעט, הער,

איך ביגער ". מגל, ש' 876 -877. 7

1798 " אויך די סופרים אונ מלמדים האט די תורה גיזאגט,

דש עניות צו ישראל גאר וואול ביהגן אז וויא אייך

צוים אן איין פערד, דרום זייך מיר ארים אונ שפל

אויף די ערד ". משל הקדמוני, אוסטרהא, תקנ"ח, דף [?] 7/א

ב א ה א ו נ ט -- אדי/אדוו. וואס ווייסט/קען

גוט א זאך, גוט אינפארמירט, בקי. % זי לייענט א סך

און איז א באהאונטע אין דער יידישער ליטעראטור.

[illegible],

ער איז גוט באהאוונט [illegible] אין פינאנץ=ענינים".

" מעך איז |...| א ייד מיט לייטן גלייך. [...] 1914-1916

מעך איז באהאוונט [illegible] אין א פסוק און מען 7/א

ווייסט ווו אייך און ווו אויס". שע, טביה,

ציט אויסג [illegible] ב' VII-ב, נ"י, 1944, ז' 224.

1970 " מייך טאטע איז געווען באהאוונט [illegible]

אין דער פאליטישער סיטואציע און אלע האבן געלייגט 7/ב

א וואגיקע באדייטונג צו זייך דעה". י. באגדאן,

יזב זלאטשעוו, ת"א, ז' 358.

באהאוונטקייט -- די, בא. אינפארמירטקייט,

בקיאות.

1933 [illegible] "דער גיפטמישער אדער דער תליון האט זייך

באהאוונטקייט באקומען נאר אויספראבירנדיק דעם 9

אדער יענעם סם אויף מענטשן ". וו. פערלמאן,

די היילקראפט פון מעדיקאמענטן, ווילנא, ז' 16.

1961 " דאס מיידעלע האט געענטפערט מיט פיל באהאוונטקייט".

ייט, טמז, IV/29. 8

באהאוונט זייך אין די שווארצע פינטעלעך -- זייך

א געלערנטער, א למדן.

1947 " ער איז געווען באהאוונט אין די 'שווארצע

פינטעלעך', אפט אריינגעקוקט אין א ספר און געשריבן

נישט שלעכט העברעיש". פ. גערבאוסקי, יזב טשענסטאכאווע
יידן, נ"י, ז' 366.

באהאונט ווי א טערק אין רבנן=קדיש/
ווי דער יישובניק אין דער הגדה / (שלש) וועגן אן
עם=הארץ, אן אומגעלערנטן מענטשן, אויך וועגן עמעצן
וואס איז ניט געניט אין זיין פאך.

ם | באהאלבן | ב י ה א ל ב י ן -- אדוו. א חוץ,אויסער,
ניט אריינגערעכנט.
1679" עז קאם איין טייארונג אינז לאנד, ביהאלבין
דיא פאריגי טייארונג דיא אין אברהם זיין צייט 11
וואר". בליץ, בראשית, כו - א.

ב א ה א ל ט ן -- טרוו, פאר באהאלטן. 1. באשטאטן,
באזארגן עפעס/ עמעצן אויף אן ארט וואו אן אומגע-
וווּנטשענער זאל ניט וויסן, ניט געפינען, אדער
צוליב זיכערקייטס זאל ניט פארלוירן גיין.
% וויכטיקע דאקומענטן באהאלט מען אין דער פייער=
קאסע. דעם אנטלאפענעם פון טויטלאגער האט מען באהאלטן
אין א פארמאסקירטן צימער.
1866 " וועז ראובן האט געגעבן שמעון[ען] געלט צו
באהאלטן [...] און שמעון האט מיט ראובן[ס] געלט באך 397
זיך באדינט אן זיין וויסן |...| ". מ. הלוי הורוויץ,
ספר פרשת מרדכי, אונגוואר, דף ט - ו.
1915 " [...] נעמט צונויף דאס גאנצע ביסל גוטס פון
קרושניק און באהאלט דאס". ש, מעשיות ביי 4105
און פאנטאזיעס, ציט אויסג. ..., ז' 173.
1925 [...] האט באהאלטן דאס
שטערנטיכל מיט די דיאמאנטענע רינגען אין שטרויזאק". 22
ז. מוירער, זיי ניט |...|, II, טארנאוו, ז' 36.

1947 "[...] געהאלפן שפעטער באהאלטן פארוואונדעטע אויפשטענדלער און זיי אריבערשיקן קיין קראקע".
רעד' י. שאצקי, יזכ טשענסטאכאווער יידן, נ"י, ז' 17.

2. אוועקלייגן, באשטעלן עפעס אויף אן ארט, וואס איז גוט פאר אויפהיטן, קאנסערוואציע. % באהאלטן דאס מילכיקס אין אייזקאסטן, ס'זאל ניט גערונען ווערן. די עפל באהאלט מען אויף ווינטער אין שטרוי אויפן בוידעם, זיי זאלן ניט געפרוירן ווערן.

3. אפלייגן עפעס צו א שפעטערדיקן באניץ. % גלייך נאך יום=טוב האט מען באהאלטן דאס פסחדיקע געפעס ביז איבער א יאר. דאס שטיקל ברויט צעשניידט ער אויף צוויי רעפטלעך און איינס באהאלט ער אויף מארגן – טאמער וועט ניט זיין.

4. צוריקלייגן / שטעלן עפעס אויף זיין שטענדיקן ארט. % ער נעמט ארויס עטלעכע מטבעות פון טייסטער און באהאלט אים גלייך צוריק אין בוזעם=קעשענע. דער אפיצער באהאלט די שווערד אין איר שייד.

5. (פיג) אריינרוקן, אריינשטופן, אריינטוליען. % ס'איז קאלט, באהאלט אים די הענט אין די קעשענעס. ער האט אראפגערוקט דעם הוט, באהאלטן דעם קאפ אין פוטערנעם קאלנער און איז אוועק.
1911 "[...] האב איך אנגעהויבן אלץ טאפן מיך ביי דער נאז, באהאלטנדיק זי ווי ווייט מעגלעך," ממוס, די קליאטשע, קאנק: 1001930.

6. (פיג) ניט דערציילן, האלטן עפעס בסוד, ניט ארויסווייזן. % די ידיעה וועגן אומקום פון זון אויפן פראנט האט מען לאנג באהאלטן פאר דער מוטער. דיינע וויצן מעגסטו באהאלטן פאר זיך.

1929 " עפּילעפּטיש געהערט צו די קראנקהייטן, וועלכע
ווערן געוויינלעך באהאלטן". זש'טאז, נ' 1 - 2 באג 119
ווארשע.

1939 " שניידערס מיט קוסטערס [...] וואס דרייען זיך
ארום צווישן עולם [..], דערווייל איז דאס באהאלטענע 13
פּאדעי צדיקים [...], און אויף די דאזיקע 36 צדיקים
באשטייט די גאנצע וועלט ". ה. אפשאן, בית - ישראל,
סיגעט=מאראמורעש, ז' 90.

1949 " [...] איז זייך באהאלטענע פּאדעי ביטערקייט
ארויס אויפן אייבערפלאך ". מוק, מיינע באגעגענישן,
II, ב"א, ז' 93.

7. (פיג) מקבר זיין, באגראבן א געשטארבענעם.
% אים האט מען נאך באהאלטן אויף דעם אלטן בית=עולם.
זעלבסטמערדער באהאלט מען הינטערן פּלויט פון בית=
הקברות.

באהאלטן זיך -- 1. רעפל צו ב 1.

1819 " וועלך זיך בהאלטן און די פעלזן און צווישן
דערנר |...|. ר' מכיר, אבקת רוכל חמ"ד, [שקלאוו?], 44
תקע"ד.

1888 " די לבנה דערשרעקט זיך און לויפט זיך באהאלטן אין
א שטיק וואלקן ". ממוס, די קליאטשע, קאנק 493780.

1932 " [...] האט זיך באהאלטן [...] אין אן אלטן
פארטריקנטן בוים, ער האט זיך אריינגעטוליעט אין בו/37 1669
זייך אויסגעהוילטקייט ". ייז, יאשע קאלב, ווארשע,
1932, צייט אויסג. נ"י, 1952, ז' 84.

1974 " זיי " [...] צעגייען זיך צוריק אין די וועלדער,
ווו. יעדער מתבודד באהאלט זיך אונטער א בוים". 46
חג, פאר, I/27.

1. אקט אדער רעזולטאט פון באהאלטן(זיך).

% די באהאלטונג האט זיי געקאסט א סך שרעק.

2. באהעלטעניש, ארט פון באהאלטן (זיך). ער האט ניט געקאנט געפינען קיין באהאלטונג און געמוזט ווייטער לויפן.

באהאלטן -- פאדי / פאדוו. 1. וואס איז (האט זיך) באהאלטן; פארבארגן, פארשטעלט, אומגעזען. % מע קען ניט געפינען דאס באהאלטענע צירונג. די דייטשן האבן געכאפט דעם באהאלטענעם יידן.

1821 " איז די עצה צו איטליכן |...| ער זאל זיך נעמען
א צייט צו זיין אליין אין איין בהלטין חדר |...| 39
און זאל טראכטין אין זייני יאר און טעג |...| ".
איבז ר' משה בר' נתן נטע, צ. ה. קאיצנוור, יקב הישר,
סדילקאב, תקפ"א, דף א/1.

1934 " ס' האט זיך אים געדוכט, אז אהינטער די ביימער
זיינען פול באהאלטענע". ~~פאדי~~ ליפמאן - לעווין, 28
דוירעס דערוואקסטע, II, ~~ברק,~~ ליק 1, מאסקווע.

1912 " מיין אויג זוכט א יידן, עפעס פעלט מיר דער
דער יידישער קרעכץ, דער יידישער באהאלטענער ווייטאג". 48
ח. כוואס, הומאריסטישע ערצעהלונגען, ווארשא, ז' 4.

1920 " עס זעט נישט קיינער, ווי באהאלטן | פאדוו |
// אן אורח איז אין שול אריין // און אין א ווינקל, 21
ווי א גנב, // פארשטעלט, פארדעקט זיך פון דער שיין".
דא, גש, I, ווארשע, ז' 138.

באהאלטענערהייט -- אדוו. קיינער זאל ניט וויסן/
זען, בסוד.

1951 " |...| האט ער | אד"ם הכהן | דעם כתב = יד
געהאלטן באהאלטענערהייט 25 יאר, ווייל ער האט 53
מורא געהאט, אז די פרומע יידן וועלן האבן צו אים
טענות". י. שאצקי, זב ליטע I, נ"י, ז' 724.

באהאלטער (=ין, =קע). % 1. דער וואס באהאלט.

% די באהאלטונג האט זיי געקאסט א סך שרעק.

2. באהעלטעניש, ארט פון באהאלטן (זיך). ער האט ניט געקאנט געפינען קיין באהאלטונג און געמוזט ווייטער לויפן.

באהאלטן - פאדי/פאדוו. וואס איז (האט זיך) באהאלטן; פארבארגן, פארשטעלט, אומגעזען. % מע קען ניט געפינען דאס באהאלטענע צירונג. די דייטשן האבן געכאפט דעם באהאלטענעם יידן.

1821 " איז די עצה צו איטליכן [...] ער זאל זיך נעמען א צייט צו זיין אליין אין איין בהלטין חדר [...] 39
און זאל טראכטין אין זייני יאר און טעג."
איבן ר' משה בר' נתן נטע, צ.ה. קאידנוור, קב הישר, סדילקאב, תקפ"א, דף א/1.

1912 " מיין אויג זוכט א יידן, עפעס פעלט מיר דער יידישער קרעכץ, דער יידישער באהאלטענער ווייטאג". 48
ח. כוואט, הומאריסטישע ערצעהלונגען, ווארשע, ז' 4.

1920 " עס זעט נישט קיינער, ווי באהאלטן, // אן אורח איז אין שול אריין // און אין א ווינקל, 21
ווי א גנב,// פארשטעלט, פארדעקט זיך פון דער שיין".
דא, גש I, ווארשע, ז' 138.

1934 " ס' האט זיך אים געדוכט, אז אהינטער די ביימער זיינען פול באהאלטענע". ליפמאן - לעווין, 28
דוירעס דערווארטע, II, בוך 1, מאסקווע.

באהאלטענערהייט - אדוו. קיינער זאל ניט וויסן/זען, בסוד.

1951 " [...] האט ער [אד"ם הכהן] דעם כתב=יד געהאלטן באהאלטענערהייט 25 יאר, ווייל ער האט מורא געהאט, 53
אז די פרומע יידן וועלן האבן צו אים טענות".
י. שאצקי, זב ליטע I, נ"י, ז' 724.

באהאלטער (=ין, =קע) 1. % דער וואס באהאלט.

ער איז א גוטער באהאלטער, קיינער קאן ניט געפינען
זיינע באהעלטענישן.

2. שעלטער [אוּוו], ארט פון באהאלטן זיך פאר באמבארדירונג

באהאלטן די אויגן -- ניט וועלן אדער ניט קאנען
קוקן גלייך אין די אויגן עמעצן.

באהאלטן דעם קאפ אין זאמד -- ניט וועלן קוקן/
אנערקענען דעם אמת, די פאקטן.

ער מעג זיך באהאלטן [הינטערן פיעקעליק, אין הרובע,
הינטערן אויוון)אקעגן אים -- ער קאן [דארף] זיך
ניט גלייכן צו אים, ער איז אויף א נידעריקערער
מדרגה פון אים.

1883 " [...] און אין לערנען איז ער א גאון. איך זאג
אייך, מיר מעגן זיך אין הרובע באהאלטן קעגן אים". 40
צז"ר, דער שרעקליכער קנס=מאהל, אדעס, ז׳ 16.

שוו: פון גאט קען מען זיך ניט באהאלטן.

פאר א קאץ קען מען זיך ניט באהאלטן.

דער קלוגער באהאלט דעם שכל - דער נאר ווייזט זיין
נארישקייט.

ם ביהאלטן.

" דא ביאט זיך הר דוד וויר וואלן גוט גיווינן
// אונ׳ וועלן עש ביהאלטן אין אונזרר שטאט היא אינן" 3672/א
שב, פערז 697.

1679 " [...] אונ׳ שפראך [עשו], האשטו דעם קיין
זעגין פאר מיך ביהאלטין". בליץ, בראשית, כז - לו. 25

1723 " אונ׳ צו ריסני ספרים לאזט ער ניט ארום וועלגזרן
אונ׳ בהאלט דיא 13 ריסני בלעטר אויף איין בזונדר 15/א
ארט ". ס׳ דרך תמים, תפ"ג, קאנק: 50.

8. האלטן פאר זיך, צונעמען.

.... " דא שפרך דער קוניג באלדא // המן דש זילבר ב
בהאלט // די יודן אליש ווייט מיין לאנט // זוילן 29
זיין אין דיינר הנט ". מגילה מינכן, [illegible]
מ/ 96 א.

| 1685?| " וועך ער האט ביהאלטן וואז זיינם (חבר)
גיבירט [געהערט ?] האט אודר אים וואז אוועק גנומען 26
[...]". י. מ. עפשטיין, דרך הישר [...], פפד"מ,
ז' כח - 2.

9. אויסהיטן, ראטעווען.

.... % דען מן דער מיר דען לייב ביהלטן הוט //
זיין וויחטשפט אונ זיין איר מויש אובר אך אר גאן". 35
מגל, שורה 1091 - 1092

1798 " ווילשטו אנדרש [...] ביהאלטן דיין לעבן, זוא
זאלשטו מיר ניט מער פר מיין פנים שוועבן ". משל
הקדמוני, אוסטראה, תקנ"ח, [ז' 27 ?].

ם| באהאלף| ב י ה ו ל ף -- דער [מצ?] הילף.

1739 " איינה ארדינטליכה איין ריכטונג אין דעס מענשינס
אויז גאבן איזט איין הלבר ביהולף". ס' מבחר הפנינים, 180
הומבורג, תצ"ט, דף ב - ז.

רעד: דארף מען עס לייענען באהעלף ?
ס'זאל זיין פון באהאלפן ?

~~באהאנגען -- באהאנגען.~~

ם| באהאלף | ב י ה ו ל ף -- דער | מצ? | . באדעלף,הילף.

1739 " וסדר איינה ארדינטליכה איין ריכטונג אין דעס

מענשינס אויז גאבן איזט איין הלבר ביהלף". 54

ס׳ מבחר הפנינים, הומבורג, דף ב-I.

באהאמאליעץ -- דער, מצ באהאמאלצעס.

(ביי קריסטן) דער מענטש וואס גייט אין ווייטע

ערטער צו מתפלל זיין פאר הייליקע בילדער, די בארימטע

קלויסטערס אע; פילגרים [זע אויך באגאמאליעץ].

1937 " א לאנגע שנור באהאמאלצעס האט זיך געצויגן צום

[...] מאנאסטיר". ש. שקאַאווסקי, אדעס, 55

זש "פארמעסט", קיעוו, ז׳ 49.

באהאמאלניק - דער, =עס | ל2 | . דזוו דפוו.

באמ: אין רוסיש און אוקראיניש ניטא אזא ווארט.
זאל זיין ווייסרוסיש?

באהאנגען / באהאנגען -- ---> באהענגען.

באהאנדלען -- טרוו. 1. באגייין זיך מיט

עמעצן אויף א געווויסן אופן, באציען זיך צו איס,

פארנעמען זיך מיט זיינע ענינים. % באהאנדלען

גוט/שלעכט. דעם גאסט האט מען באהאנדלט זייער פיין.

א קונה דארף מען באהאנדלען העפלעך, אניט וועט ער

מער ניט קומען. דער באאמטער האט גיך באהאנדלט אלע

בקשות.

1873 " באטראכט זיך נאר גוט, וואס דו טוסט, ווי אזוי

מיאוס [...] דו באהאנדלסט מיך, דיין געטראַיען

פריינד". ממוס, קליאטשע, קאנק 129490.

1901 " די איידלקייט ברענגט מיט צו באהאנדלען מיט

כבוד יעדן מענטשן ". ב. אלפס, אלפס II

ווילנא, ז׳ 37.

1951 " די קליינע קרעמער זיינען באהאנדלט געווארן

ווי ניט ארבעטנדיקע [...], די לאגע [...] איז געווען א קאטאסטראפאלע ". ש. גרינהויז, זב ליטע! נ"י, ז' 156.

2. ארומרעדן, באטראכטן אן עניק. % די רעגירונג וועט באהאנדלען די פראגע וועגן דירות. אין בוך באהאנדלט דער מחבר די געשיכטע פון אומקום און ווידערשטאנד אין די געטאס.

1900 " האב איך גאנץ גוט געוווסט די גרויסע שוועריקייטן, וואס שטייען אין וועג יעדן איינעם, וועלכער וויל באהאנדלען וויסנשאפטלעכע און פילאזאפישע פראגן אין אונדזער ארעמען זשארגאן ". פ. קראנץ, דיא קולטור געשיכטע, ! טייל, !באנד, נ"י, ז' 3. 72

1909 " | איך | באהאנדל [...] אלע מאדערנע סינאגאגאלע פראגן גאנץ אביעקטיוו". פ. מינקאווסקי, מאדערנע ליטורגיע [...], אדעסא, ז' 234. 67

1934 " ווי באלד דער אפנייג האט זיך אנגעמערקט, דארף מען אים אויפדעקן און באהאנדלען". איבז א. שאנטער, פון וו. קארפינסקי, שמועסן וועגן לעניניזם, מאסקווע, ז' 429. 74

אקט אדער רעזולטאט פון באהאנדלען. -- באהאנדלונג
% אידעלע/ קארעקטע/ זאכלעכע באהאנדלונג.
גראבע באהאנדלונג. מע קלאגט זיך אויף דער ביוראקראטישער באהאנדלונג אין פארשיידענע אמטן.

די באהאנדלונג פון איין פראבלעם האט פארנומען די גאנצע זיצונג.

1866 " ווער עס דארף קויפן [...] מאנופאקטור=סחורות [...] מעג געוויס אויף רעאלער באהאנדלונג רעכענען. קמ, נ' 16, ז' 249. בוי 1733

1910 " עס איז אוממעגלעך איהר גאסטפריינדלעכע באהאנדלונג צו באשרייבן". איבז שפערלינג, | מחבר?| דיא קאראימישע מיידכען, ווילנא, ז' 6. 59

1961 " [...] דאַן קענען זיי געניסן פון [...] דער
קופּת=חולים, דאס הייסט, זיי האבן פולשטענדיקע 58
מעדיצינישע באהאנדלונג". ע. פּאַט, טמז, XI/10.

ב א ה אַ נ ט ש ט -- אדי. איך (מיט) הענטשקעס;
(האַנטשן - גרויסע ווארעמע ארבעטס=הענטשקעס, אפט מיט
אפענע פינגערשפּיצן).

1973 "ער האט צוגעטאן די באהאַנטשטע הענט צום מויל און
ווארעמענדיק די פינגער מיטן אטעם, איז ער צו 76
איינהייצן די קיך ". ח. ראזענפארב, דער בוים
פון לעבן III, ת"א, ז' 11.

ב א ה אַ ק נ ק ר ײַ צ ט -- אדי. (שנש)
מיט האקנקרייצן (די נאצישע צייכנס).

1972 " כדי געהעריק צו פארצייכענען, אז פון לאדזש
איז געווארן 'ליצמאנשטאט', האט זיך די שטאט 77
אויסגעצירט מיט איילנלאנגע בלוט=רויטע באהאקנקרייצטע
פענער". ח. ראזענפארב, דער בוים פון לעבן I,
ת"א, ז' 455.

ב א ה אַ ר ו נ ג -- די, =ען. הארבאַדעק.
% דער מענטש האט א געדיכטע באהארונג אויף די הענט.
1927 " אן אנדער פאראזיט פון מענטשן, וואס געהערט צו
די לייז, איז די מאַנדאַוועשקע (פּילצלויז), זי האלט 44
זיך אויף אין דער קערפּער=באהארונג [...], דער עיקר
ארום די געשלעכט-טיילן ". איבז (אונטער רעד׳ פון
צ. שאבאד, מ. דינגלער, ווי קעמפט מען מיט די
הויזאינסעקטן, ווארשע, ז' 26.

באַהאַרט -- אַדי/אַדוו. מיט האָר.

1929 " זיין ביסל פּנים, וואָס איז ניט באַהאַרט," [illegible].

[...]

נג, אידן, נ"י, ז' 78. 79

1934 " די שלייערלעך | פון קרויט-פּלאַטערל"[...] זיי

זיינען אויך שיטער באַהאַרט". י. ביבער, 79/א

זאָאָלאָגיע I, ווילנע, ז' 5.

1950 " הענט באַהאַרטע, הענט רויטע, געלע, שטאַרקערע, 1929

שוואַכערע [...], געגומען האַקן [...] דאָס תּפיסה=טויער". 45

שמעון האָראָנטשיק, 1905, וואַרשע, ז' 59. 1950

ם | באַהאַרטן | באַהאַרטן -- טרוו. שטאַרקער, [illegible]

מאַכן, באַפעסטיקן, באַשטעטיקן.

1735 " מענכער איז איין חכם און שארף און מאכט אים

סברות דאמיט וויל ער זיין שקר בהארטן און מאכט 78

אים אזוי איין שטארקי דיעה [illegible] דז ער זעלברט

וויל מיינן זיין שקר זיי אמת ". איבז שלמה

זלמן לונדן, | מחבר? | אורחת צדיקים, אמשטרדם,

תצ"ה, דף ס"ב/1.

רעד: כ'ביך ניט זיכער איך טייטש; ס'קאָן גאָר זיין אַז ס'איז אַ גרייז

(איך בוך, ביים איבערשרייבן) אַנשטאַט 'בהאַלטן'.

באַהאַרצט -- אַדי/אַדוו. מוטיק, בראַוו, דרייסט.

% באַהאַרצטע קעמפער. כאָטש זיי זיינען געווען ווינציק,

האָבן זיי באַהאַרצט א דוארף געטאָן אין

שלאַכט.

1837 " צוויי ביהארצטי ~~קעמה~~ גזלנים האביך זיך גימאכט

צו דיא הויפטלייט פון די יודין [...] און האביך 80

איין עטליכי דערפיר פון דיא שומרונים פייאר אנגילייגט".

איין קיצור פון דער מעשה פון דיא יודין, ווארשא.

1873 " איך האב מיך באדארפט עקזאמענירן, ביך

איך דווקא געווען באַהאַרצט און האב נאך

פון קוראזש וועגן, אויך אויסגעטרונקען".

ממוס, די קליאַטשע, קאנק: 115590.

1937ה " מתחילת האט דער אדלער געטראכט, אז ער וועט

בלתי שום ספק דעם הימל דערגרייכן, און א באַהאַרצטער 81

זיך געטראגן אלץ העכער און העכער". א. שינדלער, מעשהלעך פון ארבע פינות העולם, 12-טע זאמלונג, ווילנא, ז' 26.

באַהערצט

בקייט -- די, באַ. מוט, דרייסטקייט, קוראזש. די יידישע פארטיזאנער האבן ארויסגעוויזן א סך באהארצטקייט אין די שלאכטן מיט די נאצים.

ם ביהערצט.

1718 " דארטן זיין עטליכי לענדר וועך זיא אירי פיינד פאנגן זוא בראטן אונ קאכין זיא אונ עשן זיא דר ווארטן זי א זאלן ביהערצט זיין אין שטרייט קיגן אירי פיינד |...| ". קונשט ביכל, אמשטרדם, תע"ה. 82

באַהויכן -- טרוו. 1. ארויפאָטעמען א הויך, ארויפבלאזן עפעס לייכט, מילד. % דאס קינד באהויכט די פארפרוירענע שויב און קוקט ארויס אין דרויסן. די מארק=יידענע באהויכט אירע פרירנדיקע פינגער צו דערווארעמען זיי.

1948 " דער מינדסטער שפור פון אן ארומגעהאקטן שטאם גייט פריער צי שפעטער אויף מיט בליִונג א באהויכטער". פאריז פּמ, מילכאמע, מאסקווע, ז' 11. 89

2. (פיג) באדעקן מיט עפעס וואס איז אזוי לופטיק, לייכט, מילד ווי א הויך, ווי א שטילער אטעם.

1928 " אזוי ווארעם און שטיל צווישן ווענט דא, // נאר וואס זשע באהויכט מיט ציטער, // ווי דרויסן באאטעמט די פענצטער ". אקש, ברויז, מינסק, ז' 72. 94/92 באא

1962 " דאס גאנצע פנים איז באהויכט מיט ווייכער זעליקייט". ש. גארשמאן, זש' ~~סאוו' היימלאנד~~, סה נ' 5 ז' 107.

באהויכונג — די, באו.

אקט אדער רעזולטאט פון באהויכן.

1926 " באהויכונג פון זונענדיקן אומעט // איבער
88 צארטן לייב". מבא, זאפול קמער, ווארשע, ז' 185.

באהויכטקייט -- אייגנשאפט פון זיין באהויכט.

1972 " זי וועט זיך באשאפן א נייע מוזיק, א באהויכטקייט,
95 וואס וועט באגלייטן וויטער ". ח. ראזענפארב.
דער בוים פון לעבן, ב' II, ת"א, ז' 175.

ב א ה ו י ל ן -- טרוו. (רעג.? באסאראביע)
לאזן הויל, אלץ צונעמען.
[194...?] " לאזט אפ דאס דארף... איר ווייסט ניט
96 ווער זיי זענען... איר ווילט, מען זאל אייך באגנב-
ענען, באהוילן?" מ. אלטמאן, שמעטערלינגען,
בוקארעשט, ז' 59.

ס | באהויען | ב י ה ו ו ן -- טרוו. באשניידן
ארומהאקן (צווייגן).
| ? | " מסעף - ער בהווס ל' כריתת ענפים ". רייכלין 8,
97 ישעיה י - לג | ת"י: אפהאקן די געצווייגן | .

ב א ה ו י ע ר ן -- אוטוו. אנידערלייגן זיך,
אויסלייגן זיך ווי פויר. בויך
1961" נאכט באהויערט, גרינג באטעמט, // רוט די ערד
98 אין פרילינגס שויס ". אשר שווארצמאן,
אלע לידער און בריוו, מפּסקלוו, ז' 103.

ב-א-ה-ו-ב-פ-ר-ב-ג-=ד'-=עך. פעסטשטעלונג,

באהויפטונג -- די, =ען. פעסטשטעלונג,
מיינונג, דעה. % ארויסזאגן/ מאכן א באהויפטונג.
באגרינדעטע/ פאלשע באהויפטונגען. אין דער פרעסע
זיינען געווען פארשיידענע באהויפטונגען וועגן דער
מיגלעכקייט פון שלום אין מיטעלן מיזרח.

1931 "אין יעדער אפלייקענונג זיינען שוין פאראן
אויך עלעמענטן פון באהויפטונג, איז אויך פאראנען 106
אויך באשטעטיקונג ". ה. רעמעניק, זש' פראליט
נ' 4 - 5 , כארקאוו, ז' 109.

1951 " דעם אמת פון דער באהויפטונג זעט מען צום בעסטן
אין דעם גורל, וואס איז אויסגעפאלן אויף די ביכער 100
פון פלאטאָנען גופא". ל. גינצבורג, זב ליטע !,
נ"י, ז' 535.

באהויפטן -- 1. אוטוו. פאר באהויפט (עט).
פעסטשטעלן, האלטן, האבן/ארויסזאגן א מיינונג,דעה .
% טייל פיזיקערס באהויפטן, אז דערקאָסמאָס איז אין
פראצעס פון אויסשפרייטונג, אנדערע האלטן פארקערט,
אז ער ווערט איינגעשרומפן. דער בעל=חוב באהויפט (עט)
אז ער האט שוין לאנג אפגעגעבן דעם חוב.

1956 " באהויפטן [...], אז די ווערק פון אן ארטיסט,
וואס שטאמט פון דער בורזשואזיע, זיינען נויטווענדיק- 108
ערהייט אן אויסדרוק פון דער בורזשואזיע, איז א
סימן פון א באגרענעצטן בליק." זש' פאריזער
צייטשריפט, נ' 15 - 16, ז' 120.

2. טרוו, ס'רוב מיט 'קענען': זיין בכוח, אין שטאנד
צו טאן עפעס/אויספירן, קאנען אונטערנעמען זיך.
% די ארבעט איז צו שווער פאר איר, זי וועט עס
נישט קענען באהויפטן. פארן אָננעמען די נייע
פונקציע, האט ער געספקט, צי ער וועט עס באהויפטן.

באהיטזאם -- אדוו. (דטשמ) פארזיכטיק, געהיט.

1887 " אויב מיר וועלן [...] מאכן א קליינעם שניט אונטער דער הויט [...], נאר אזוי באהיטזאם, אז עס זאל ניט זיין קיין בלוט ". מ. זוסמאנאוויטש, ~~דר הרבר~~ די הויזליכע מעדיצין, ערשטער גאנג, ווילנא, ז' 22. 112

באהיטלט -- אדי. (לשון) אנגעטאן אין א היטל.

1947 " |...| און באשטיוולטע, באהיטלטע פאליציע יידישע ארום די וועגן - וויי, א בראך !". 113 באש 576

י. קאצענעלסאן, דאס ליד פון אויסגעהרגעטן יידישן פאלק, פאריז.

באהיטן -- טרוו. פאר באהיט. אויסהיטן, באשיצן. % באהיטן פון שלעכטס. גאט ...

1873 " [...] ביי אונדז יידישע קינדער, וואלטן מיר ביידע דאך באהיט געוועזן פון אזעלכע יסורים". ממוס, די קליאטשע, קאנק: 405040.

1910 " און דאס אויך נעבעך, האט ער ניט // געקענט באהיטן און באשאנען; // אים איז געבליבן אויף דער וועלט // ביי פרעמדע לייט אין שכנות וואנען ". פרוג, גש, III, ז' 214. 116 באש 39

1970 " אויב אין די עראפלאנען זשומען דייטשן - זאלן זיי פארשאלטן ווערן; זיינען דאס אליירטע - זאל זייער וועג באהיט און באלויכטן ווערן פונעם עמוד האש ". ה. יאכימעק, יזב זלאטשעוו, ת"א, ז' 334. 111

17 גאט באַהיט! -- חלילה! ס'איז ניט אזוי! ס'קאן ניט זיין! % דו האסט ביי אים צוגענומען דאס געלט ? - איך? גאט באַהיט! ווי קאנסטו דאס זאגן אויף מיר!

באַהיט זאל מען ווערן! -- עמפאטישע פראזע בשייכות מיט עפעס וואס איז ניט געוואונטשן, געפעלט ניט, טויג ניט. % איז דאס א שלימזל, באַהיט זאל מען ווערן! האט יענער געהאט צרות - באַהיט זאל מען ווערן!

... " נאר ניט הערן קיין שום זאך, אחוץ א שטענדיקן מאלן, איבערחזרן ווידער דאס אייגענע, נאך א מאל דאס אייגענע - אזוינס, באַהיט זאל מען ווערן!" ממוס, ס' הבהמות, ז' 26.

ם ביהיטן / ביהויטן. מהד ; < Behüeten.

" ליבר הער, דו וואלסט זי ביהויטן, // און וולשט איך העלפן אויש אירן נאטן ". מגל, ש' 823 - 824.

1679 " איך בין מיט דיר און' וויל דיך ביהיטן וואו דוא היך ציהשט ". בליץ, בראשית, כח - טו.

1748 " און' בהיט אונז פאר ארמוט און' פאר אונרעכטום טוט ". י. מ. עפשטיין, סידור תפילות, סדר תחינות, אמשטרדם, דף א - 4.

באַהייבן -- טרוו. 1. ~~[illegible]~~ זיין בכוח, זיין אין שטאנד עפעס צו טאן, באהויפטן [ב 2]. % ער איז א פעיקער מענטש און וועט די ארבעט געוויס באַהייבן. זיי מאטערן זיך מיט דער אויפגאבע און קאנען זי ניט באַהייבן.

2. (ארט ?) תופס זיין, באנעמען [~~אריוו~~].

ם בהיבן

3. צוריקהאלטן, איינהאלטן.

" לא, תחגור - ווינדשטו, יאבהבשטו, ל׳ עיכוב ".

רייכלין 8, תהילים עו - יא, | תי: איינצאמען.|

ם |באהייליקט| ב ה יי ל י ק ט -- פאר.

געהייליקט.

1706 " זאל דער מענטש דענקין דז הקב"ה ווערט זיך נוקם
זייך אן דעם פאליק עמלק דער נאך ווערט זייך נאמין 5118
גרוש ווערין אונ בהייליקט ווערין ". צבי הירש
קאידנור, קב הישר, ורנקבורט דמיין, תס"ו, פרק
ס׳ דף י/1.

ב א ה יי צ ן -- טרוו. אנוואראעמען א הויז, א צימער
מיט דער הילף פון אן אויוון אדער אן אנדער איינ-
ריכטונג. % מיר באהייצן אונדזער וווינונג מיט
אן עלעקטרישן אויוועלע. עס קאסט איצט זייער א
סך צו באהייצן די דירה.

1870 " [...] א בעלפער 100 רו"כ, אייך אונטערבעלפער
50 רו"כ |...| ~~צעדער בודט, געהיימנים פון~~ באה 213
באהייצן, באליכטן און וואסער 50 רו"כ [...]".
א. צעדערבוים, געהיימניס פון בערדיטשעוו, ווארשע
ז׳ 57.

1972 " די הייזער האבן ניט קיין אויוונס צו באהייצן
די שטובן ". באש, פאר, 28/IV. 119/א

1. אקט אדער רעזולטאט פון באהייצן.

2. סיסטעם, אופן פון באהייצן. % צענטראלע באהייצונג.
באהייצונג מיט פעטראל איז היינט טייער.

ב א ה י ל פ י ק -- ------> באהעלפיק.

ב א ה ל י ש ם | בעאה(א)ליי שעם | . טײַטש: איך
די געצעלטן פון שם, [בראשית, ט - כז]. אדוו פר.
ארט פון לערנען תורה; זיצן באהלי שם - לערנען תורה.
... " איך, למשל, בין פון קינדווייז אויף געזעסן באהלי
שם איך חדרים און ישיבות". ממוס, וואס הייסט
חנוכה.

ב א ה ע ב י ק -- אדי/ אדוו. (לאקל ?) פארמעגלעך
| סטוטש 497, אוי־וו |.

1949 " [...] הגם דאס רוב אָכענער יידן זיינען געווען
דער ערשטער דור, וואס האט זיך ארויפגעארבעט צו א 120
באהעביקן מעמד [...] ". מ. משטרויס, יידל, XXXVII,
נ"י, ז' 150.

1974 " אזא איז געווען די שווערע דילעמע פון דער יוגנט
פון יידישן מיטלקלאס - פון באהעביקן ביזן גאנץ 122
פאראָרעמטן - אין אומאָפּהענגיקן פוילן ". מ. קליגסבערג,
די יידישע יוגנט-באוועגונג אין פוילן, [...],
נ"י, ז' 153.

באהעביקייט - פארמעגלעכקייט, ווױלשטאנד,
[סטוטש 497, גבירישאפט, אוי־וו].

ם | באהעלטן | ב י ה י ל ט ן -- טרוו. אײַנהאלטן,
באהאלטן (אין זיכרון).
1679 " אונ' זייני ברידר ניידיטן אין אבער זיין פאטיר
ביהילט דיזי ווארטן ". בליץ, בראשית, לז -יא. ג/119

רעד: אפשיקן צו באהאלטן?

ב א ה ע ל ט ע ל ע ך -- ------> באהעלטערלעך.

ב א ה ע ל ט ע נ י ש -- דאס/ די, =ן. 1. פארבאָרגן
אָרט, ווו מע באהאלט עפעס אדער עס באהאלט זיך עמעצער.
% פארן אנטלויפן האט מען געפונען א גוט באהעלטעניש
פאר דעם [illegible]

באהילפיק

באהלי שם | בעאה(א)ליי שעם | טײַטש: אין די געצעלטן פון שם, [בראשית, ט - כז]. אדוו פר.

און ארט פון לערנען תורה; זיצן באהלי שם - לערנען תורה.

... " איך, למשל, בין פון קינדווייז אויף געזעסן באהלי שם אין חדרים און ישיבות". ממוס, וואס הייסט חנוכה.

באהעביק -- אדי/ אדוו. (לאקל ?) פארמעגלעך | סטוטש 497 אויוו |.

1949 " [...] הגם דאס רוב אַכענער יידן זיינען געווען דער ערשטער דור, וואס האט זיך ארויפגעארבעט צו א באהעביקן מעמד [...] ". מישטרויס, ייבל, נ"י, ז' 150. 120

1974 " אזא איז געווען די שווערע דילעמע פון דער יוגנט פון יידישן מיטלקלאס - פון באהעביקן ביזן גאנץ פאראָרעמטן - אין אומאָפּהענגיקן פוילן ". מ. קליגסבערג, די יידישע יוגנט-באוועגונג אין פוילן, [...] נ"י, ז' 153. 122

באהעביקייט - פארמעגלעכקייט, וווילשטאנד, [סטוטש 497 , גבירישאפט אויוו].

ם | באהעלטן | ב י ה י ל ט ן -- טרוו. אײַנהאלטן, באהאלטן (אין זיכרון).

1679 " און זייני ברידר ניידיטן אין אבזר זיין פאטיר ביהילט דיזי ווארטן ". בליץ, בראשית, לז -יא. ג/119

רעד: אפשיקן צו באהאלטן?

באהעלטעלעך -- באהעלטערלעך.

באהעלטעניש -- דאס/ די, =ן. 1. פארבאָרגן אָרט, ווו מע באהאלט עפּעס אדער עס באהאלט זיך עמעצער.

% פארן אנטלויפן האט מען געפונען א גוט באהעלטעניש פאר דעם צירונג. אין די געטאס האט מען זיך געקליגט צו מאכן באהעלטענישן אויף בוידעמס, אין קעלערס,

בונקערס, אז די נאציס זאלן נישט געפינען.

1832 " [...] דער רשע וואס ער גראבט זיך אונטער אין
בהעלטניש און טוט גזֵבות און אנדרי עבירות [...]". 141
מחזור לראש השנה, סלאוויטע, כט -ב.

1911 " ביך איך באהארצט ארויס פון מיין באהעלטעניש,
צוגעגאנגען צום פויער [...]", ממוס, די קליאטשע,
קאנק: 1131860.

1961 " זי [די קריסטין] האט באהאלטן ביי זיך [אין שטוב]
אונטער דער פאדלאגע אין א באהעלטעניש פינף יידן ". 140
ס. קוניצא, יזב לוצק, ח"א, ז' 479.

2. קינדערשפיל: "מע ציילט זיך אויס; דאס קינד וואס פאלט אויס, שטעלט זיך מיטן פנים צו א וואנט, וואס איז די מעטע; מע פארבינדט אים די אויגן, אדער ער האלט זיך אליין צו די אויגן; די קינדער צעלויפן זיך און באהאלטן זיך אין פארשיידענע ערטער, באהעלטענישן; דאס קינד מיט די פארשטעלטע אויגן שרייט (זינגט) אויס: "טאטעלע, טאטעלע, ס'איז שוין איינס"; ענטפערט מען אים אפ: נאך נישט צייט"; „טאטעלע, טאטעלע - ס'איז שוין צוויי". "נאך נישט צייט". און אזוי ווייטער ביז"טאטעלע, טאטעלע, ס'איז שוין צען, כ'גיי אלע קינדערלעך זען!". דעמאלט האבן זיך שוין אלע באהאלטן, און ער לאזט זיך זוכן וועמען ער געפינט (דערזעט) דארף ער אים אנרירן איידער יענער באוויזט צוצולויפן צו דער מעטע; דעמאלט מוז יענער זיך שטעלן צו דער וואנט און ווערן דער כאפער".

1974 " אפשר געדענקט נאך שאשע [...] אונדזער שפילן
זיך אין מאך=און=ווייב, אין באהעלטעניש, יאַגעלעך, 124
עטל=בעטל [...]". באש, פאר VI/7.

3. (פיג) פארהוילנג, פארבארגנקייט, אומגעזעענקייט.
[...]
"דערווייילע מיט אן אדעסלאזן פנים, // ווי א יינגל 1936-1937
שטיי איך אויף דער גאס און פרעג:// ווי זאל איך,

דערגייען און ווי דערקאנען // צו מיין אייגענער 151

באהעלטעניש דעם וועג". הל, "ידיד געשוגם מיך פריינט"

בעט...אלע ווערק I, נ"י 1940, ז' 347.

1940 " ווערטער האבן זיך דערמאנט, וואס איך האב א מאל

געלייענט, ווערטער שוין פארגעסענע זיינען ארויסגע- 144

שווומען פון באהעלטענישן". קאר, שריפטן !!!,

נ"י, ז' 111.

ב) שפילן (זיך) אין באהעלטעניש - באהאלטן עפעס

איינער פארן צווייטן, ניט זיין אפנהארציק, ניט 145

צוגיין דירעקט צום ענין.

1963 " פאר אזא שפיל אין 'באהעלטעניש' האט איר

משהקע אפגעצאלט פונקט מיט אזא שפיל". זש, טמז, X/27.

1970 " אין מאטהאוזען האט מען שוין נישט געשפילט אין

קיין שום באהעלטענישן, נאר מ'האט געוויזן 'אפענע 138

קארטן'. דא האט געברענט דער אויוון פונעם קרעמאטאריום

טאג און נאכט ". א. ראזענטאל, יזב זלאטשעוו,

ת"א, ז' 357.

ם ביהעלטניס / ביהעלטעניש

1. ←--------

1686 " דרום גידוכט ער דרויז צו ליזן פול געלט ער פור

בארג עז וואל אין זיין ביהעלטניס דאז אין נימאנט 156

מעכט געפינען ". ס'משלים, פפד"מ, דף נ.- XII/412

4. שפייכלער, שייער.

1625 " דא ווערן [...] דער פילט ווערן (אסמיך)

דייני ביהלטנס מיט זעטונג [...]". סהמ, משלי, 155

ג - י, לובלין.

1737 " וצו ה' אתך את הברכה באסמיך [...] אין דייני

ביהעלטניס ". מש, דברים, כח - 8, פיורדא, י/95. 149

5. שאַצקאַמער, אוצר.

1610 " |...| דאָ בראַכט דער קינג שלמה ביהעלטניש זיינש
ואטרש דוד אונ' זייך זילבר אונ זייך גולד |...|
148 איך הויש גאטש". טח, שמות ג פקודה (הפטורה,
מלכים א', ז - נ"א).

1716 " אונ' דש קופרנה אונט איירזן גיפעס זיא האביך
157 געביך איך דעך ביהעלטנש הויז פוך גאט". סהמ3,
יהושע, 1 - 24, ווילהרמרשדארף, דף ד'.

6. רעזערוו, זאַפּאַס. באר משה און באר תורה פאַרטייטשן:
והיה האכל לפקדון [בראשית, מא - 36] - ' דער קארן
זאל זיין צו א באהעלטעניש - לפקדון'.

באַהעלטער -- דער, =ס. 1. ארט צו באהאלטן
זיך, דזוו באהעלטעניש.

1945 " אונטערגעצונדן, ארויס פון באַהעלטער און א
164 כלומרשט דערשראקענער א פרעג געטאן: וואס לויפט
מען דאס אזוי? ווו ברענט דאס ?". זש, קיסר
און רבי, II, נ"י, ז' 67.

2. שוצארט קעגן באמבארדירונג | פירלייג פון מוו |.
1941 " אנפלי=באַהעלטערס פופציק אדער זעכציק פוס אונטער
163 דער ערד קאסטן צו טייער און קאנען זיין געפערלעך ".
מוו, יישפ I - 6, ז' 164. "די באהעלטערס וועלן
גיכער ווי אלץ זיין הייזקעס פון גאלוואניזירטן בלעך".
דצוו.

באַהעלטערל -- דאס, =עך. קליין, פון אלע זייטן
פארמאכט, און געשיצט ארט.

1925 " ווארעמען אונדז מער יענע מלבושים, וואס פארמאגן
אין זיך אינעווייניק א סך באהעלטערלעך פאר די
לופט=טיילעכלעך ". י. יאכינסאן, מיט געניטע
הענט, קיעוו.

1941 " די זוימען פון איניקע ווילדגראזן [...] לאזן
ארויס פלאטערלעך, פליגעלעך, העקעלעך [...] און מיט 165
דעם טשעפען זיי זיך אן חיות, פייגל, [...] און
אויפן נייעם ארט, ווידער שאפן נעסטן, באהעלטעלעך,
געבן שפראצלינגען". מ. אלבערטאן, ניט
אויסגעטראכט, מאסקווע.

באהעלטערלעך -- במ, פפ באהעלטעלעך.
דזוו באהעלטעניש ב 2 (קינדערשפיל). % שפילן
(זיך) אין באהעלטערלעך.

... " שפילט זיך מיט מיר אין באהעלטערלעך".
שע, לכבוד יום-טוב, ז' 232. 170

1922 " זיי קומען און זיי שפילן זיך // מיט ביימעלעך
אין פעלד, // און שפילן אין באהעלטערלעך // פאר 171
גרויסינקע פארשטעלט ". בראד, אלדאס גוטס,
ווארשע, ז' 9.

1967 " זיי האבן דעם הויף איבערגעקערט הארע=קארע
געשפילט אין באהעלטערלעך, אין קוואטש, זיך 172
געבארעט און געוואלגערט אין גראז ". מ. קאבריאנסקי,
~~סאווי' הימלאנד~~, נ' 2, ז' 82.

באהעלן -- טרוו. 1. מאכן העל, ליכטיק,
באליכטן, באשיינען.

1947 " אונטער דעם בלאז פון זיינע ליפן לעבט אויף
א ברעקל פייער, באהעלנדיק זיין פארפינצטערט פנים". 181
ה. דאבין, אויף ווייסרוסישער ערד, מאסקווע, ז' 235.

1948 " און א שריפה=פייער האט שוין ווידער באהעלט
א שטיק הימל אין דער ווייט ". ה. פאליאנקער,
שמייע גאזלען, מאסקווע, ז' 246.

2.(פיג) מאכן שענער, קלארער, אנטפלעקן (א געמיט=
צושטאנד, א געדאנק, אידעע א"ע)

1940 " גוטע הענט, מיט חן פון מי באהעלטע [...] [illegible]".
3119 אקש, מיזרעך און מערעוו, מאסקווע, ז' 105.

1948 " אמונה מוז באהעלן דעם זינען פון אומה". ימ.
177 לב ~~[illegible]~~ אונדזער שול, מעקסיקע.

1952 " די פרייד אין מיין בלוט איז דיין שיין
175 וואס באהעלט ". דא, געזאמלטע לידער !, נ"י, ז' 45.

באהעלפיק -- אדי / אדוו, פֿפֿ באהילפיק,

1. וואס העלפט צו אין א געוויסער פונקציע, טוּונג.
% באהילפיקע ווארטקלאסן. עס פאדערן זיך צו דעם בוי
מוליערס, מאליערס און עטלעכע באהעלפיקע ארבעטערס.

1850 " צו עקרות איז ער [illegible] [פיעטרושקע]
119/ה און בהעלפיג [illegible] אז זיא זאלין קענין מעוברה
ווערין ". תעלה ארוכה [...] לבוב, תר"י, ז' 8.

1937 " ניט לאנג אין זאוואד אריין, דערווייל האט ער אין
120 /א א בריגאדע |...| געטאן פארשיידענע באהילפיקע ארבעטן".
י. פאליקמאן, צווישן סאפקעס, קיעוו, ז' 113.

1958 " אין אלול האט זי געצויגן קנייטלעך אויפן
120/אא בית=הקברות, באגלייט יונגע ווייבלעך אין מרחץ [...],
באהילפיק [illegible] געוועזן ביי דער טבילה ".
ל. האלפערין, זש' אמעריקאנער IV, 10/.

[7 באהילפיק ווערן -- געהאלפן ווערן, קריגן
הילף. ~~120~~

1937 " אפשר וועלן מיר קאנען דורכן קאמיטעט עפעס
120 באהילפיק ווערן ". שע, מאטל, I, ז' 192.

ז.3 [illegible] ני' 1937,

ב א ה ע ל פ ן ז י ך -- אוטוו, פאר באהאלפן זיך.

ארויסהעלפן זיך, באניצן זיך מיט עמעצן / עפעס.

[אנהייבצייה] " אז מען דארף עפעס לטובת הכלל,

188 מוז מען זיך נאר מיט אייך, בריהס, באהעלפן ".

גענארטע וועלט, צייט סאוו' אויסג, מאסקווע, ז' 78.

... " מע קאן זיך דען מיט אים באהעלפן, נאך א טעפל

190 צו א כשנה שיקן ? אסור חזיר, ער זוימט שוין פיר

שעה!". פרץ, צייט אלע ווערק, אויסג נ"י 1947,

ב' II, ז' 162.

1957 " השגה באהעלפט זיך מיט וואס נאר עס איז מעגלעך

194 צו מאכן קלערער [...] דעם פארשטאנד ". לדב,

נ"י, דף ע"ח.

ם ביהעלפן זיך, פאר ביהעלפן.

------ 1.

1735 " איילן שפיגל ביהולף זיך מיט זיינר נארונג ביז

189 ער צרייצעהן יאר איז אלט גיווארן ". איילין שפיגל,

פראג, תצ"ה. ז' 2.

1743 " דער ישמאל האט זיך בהאלפין מיט דיא (תורה)

186 פון די יהודים ". מ. מן, שארית ישראל,

אמשטרדם, דף ל"ב.

2. זיך באנוגענען, אויסקומען.

1716 " דש איז דוא זאלשט דייך גריכט פר מינרן, אונ'

195 ביהעלף דיך מיט אייך גריכט אזו לאנג אז דוא קענשט".

חה I, אמשטרדם, דף קמ"ט.

~~ב א ה ע ל פ ע ר -- דער, --ס. העלפער, מיטהעלפער;~~

געהילף.

באהעלפער -- דער, =ס. העלפער, מיטהעלפער, געהילף.

1911 " [....] טויג אים נישט אזוי צו זייך ארבעט, דא האט ער געגוג באהעלפערס, געגוג מיטל צו ווייזן זיינע גבורות ". ממוס, די קליאטשע, קאנק: 1254420.

... " מיר האבן גארנישט באמערקט [...] אז זיי גייען אויף אונדז נישט אליין, נאר מיט זייערע באהעלפערס, וואס האבן זיי אונטערגעגעבן היץ. שע, לכבוד יום=טוב II, ציט אויסג .... ז' 86. 205

2. געהילף פון מלמד (--> בעלפער).

באהעלפערין (=קע) -- די, =ס. פרוי וואס העלפט ארויס איין אן ארבעט.

1927 " [...] און איר טאכטער אסתר וואר [איז געווען] איר באהעלפערין [אין די שטובארבעטן] ". יב"א זיוו, די אונגליקליכע [...], ווילנא, ז' 3. 221

באהעם -- דער, =ען/=עס. פפ באהעמען, באהעמיער. [< Fr. Bohém = ציגיינער]

באצייכענונג פאר א געוויסן טיפ קינסטלער, וואס פירט זיך ניט לויט די אלגעמיין אנגענומענע כללים פון דער גע-זעלשאפט, לעבט פריי, אומגעארדנט, הפקרדיק זארגלאז; דעם נאמען גיט מען אויך אנדערע מענטשן וואס פירן זיך ווי אזעלכע קינסטלער.

1928 " ביי א קליין טישל איז געזעסן אן עלטערער מאן [...] מיט א לאנגהאריקן יידן, א געבוירענעם באהעם, וואס קיינער ווייסט נישט פון וואנען ער קומט ". אפש, III, ווילנע, ז' 92. 224

1949 " ער אליין איז אן א ליטעראַרישן מעמד און ער
225 איז אליין אן אומהיילבארער באהעם ". מוק,
מיינע באגעגענישן, ב' I, ב"א, ז' 11.

1970 " דוד בייגעלמאן |...| א באהעמיער איך שענסטן
229 אויסטייטש פון ווארט ". ז. פּאַטער, יידישע
מוזיק [...], ת"א, ז' 58.

[struck] -- אדי / אדוו. ווי א באהעם. % זיי
פירן זיך אויף [struck] באהעמש, מע זאל מיינען, אז זיי זיינען
גרויסע ארטיסטן.

[struck] -- די, בא. גרופע באהעמען. % אקטיארן,
שרייבערס, מאלערס די גאנצע באהעמיע האט זיך צונויף=
געקליבן אין דעם קאפעהויז.

[struck] -- אומוו. (איר) פירן זיך ווי באהעמען.

באהעמיום -- דער, בא. כעמישער עלעמענט.
(אנדערש: רעניום) [סטוטש 218].

באהענגען -- טרוו, פאר באהאנגען, זן
באהאנגען. 1. אויסהענגען, ארויפטאָן, [illegible]
עפּעס געדיכט, א סך. % באהענגען מיט. באהענגען
די ווענט מיט בילדער. צום יום=העצמאות האט מען
באהאנגען די גאסן מיט פענער.

... " און די איינגענג - פרוכט באהאנגען פרישע,אלטע
238/א - |...| אלץ פאר דיר!". פּרץ, אלע ווערק,
ציט אויסג נ"י, 1947, ב' X, ז' 45.

1921 " באקלעפּט און באהענגט אונדז // מיט מענגעס

אפישן, פלאקאטן און בלעטער ". אקש, וועגט, 238ב

קיעוו, ז' 13.

1973 " אין יענע הײַזלעך, אין יענע שטיבלעך,// |...|

פלעגט מען די וויגעלעך מיט ניסלעך באוואַרפן ,// 235

די וועגט מיט שיר=המעלותן באהענגען ". מ. עטינגער,

זש' צוק, יאנואר, ז' 20.

2. אָנטאָן מלבושים אדער צירונג א סך, גוזמאדיק.

% די אויפגעקומענע גבירנטע איז באהאנגען מיט פערל

און ברילליאנטן.

... " הענגט אויף איר אן וואס ער האט א שמאטע, //

איז פון קאפ באהאנגען ביז די פיאטעס". ממוס, 238/צ

יודל, ציט אויסג "מענדעלי", ווארשע, 1913,

ז' 139.

1922 " און דאס האט מזל!// וואס ער ברענגט..// באנייט

זי און באהענגט, // כאטש גנבע און גזל!". ל. מלאך, 234

אפּפאל, ווארשע, ז' 52.

1925 " [...] און איך זע א פרוי, אנגעטאן אין סאמעט

און באהאנגען מיט גאלד און ברילליאנטן, מיט א שנור 238/ד

פערל און א ברייט שטערנטיכל |...| " ז. מוירער,

זיי נישט קיין וואוילער יונג, !!, טארנאוו, ז' 38.

באהענגען זיך -- רעפל. % באהענגען זיך מיט..

צום באל האבן זיך די דאמען באהאנגען מיט זייער גאנצן

צירונג.

1927 " באהענג מיט שטערן זיך די ברוסט [...] ".

מלה, אין ניו-יארק, ווארשע, ז' 210. 236

1930 " [...] אלע ווינקלען [...] פון דער דרוקערײַ

באהענגען זיך מיט טונקל גרויע שאטנס. 246

י. ראבין, אינ' ליטערונג, מאסקווע, ז' 74.

-- (איר) הלבשה אדער פוץ אן געשמאק, % קוקט נאר אן דאס באהענגעכץ, אירס - ווי ביי אן אויפגעקומענער נגידיהטע!

באהאנגען מיט קינדער -- א) האט א סך (קליינע) קינדער; ב) ארומגערינגלט מיט קינדער.

246/א 1948 " די מאמעס מיט די קינדלעך באהאנגען, // און קינדער מיט פארווירענעם געוויין ". סעג, איצטער, נ"י, ז' 49.

באהענגען מיט פליטערלעך -- אנטאן, געבן אנצוטאן א סך און טייערע בגדים, און פוץ.

243 1921 " מוז מען דאס יונגוואַרג [דא: מיידלעך] אויספוצן אין די שענסטע מלבושים, מוז מען עס באהענגען מיט פליטערלעך". ד. זילבערבוש, סקיצען, וויען, ז' 32.

באהאנגען און באקלאנגען -- אנגעטאן רייך, האט אלע מלבושים וואס מע וויל.

באהאנגען מיט צירונג ווי גאטס מאמע -- (איר) טראגט זייער א סך צירונג, אן געשמאק, (גאטס מאמע - דאס בילד פון דער הייליקער מאריע אין א קירך).

ם בהענגן

2429 1716 " [...] דוא האשט גנומען פון דיין אייגני קלײדר אונ' האשט דיר דרויז גמאכט במות גפלעקטי במות בהנגן מיט פולארלייא פרבן [...] " סהמ 3, יחזקאל טז - טז, ווילהרמרשדארף, דף קא - ?.

באהענד -- אדוו. 1. גיך, געשווינד, פלינק.

|אנהייב XI יה"| " בהענד משה רבינו איין היילינק שם

נענך [=אנרופן] // ווש ער האט גילערינט ווען ער 258

האט גיזעהן דש פייאר אין דען דאריך ברענן ".

יענטע בת יצחק, עשרת הדברות ביכל, [ארט?]

צייט ~~בדב~~ נ. פרילוצקי, וואַרשטיין=בוך, 1939,

ווילנע, ז' 47.

1872 " דער וואלט געוויס באלד און באהענד געגאנגען

און העט [=וואלט] זיך ווייט אוועקגעמאכט". 263

צו"ר, לך לך, תרל"ב.

2. פריער [?]

1872 " דרום איז דאס מלכות פון עשו געוועזן באהענד

פיר הונדערט און פופציק יאר איי [=איידער] דאס 247

מלכות פון ישראל האט זיך אנגעהויבן ". דצוו, וישלח.

באַהענדער -- קאמפאראטיוו=פארמע פון באהענד.

גיכער, פלינקער.

1872 " ווען צוויי לייט מיט אנאנדער איין מצוה טוען,

און איינער איז פריער און באהענדער אלס דער אנדערער, 261

דער איז שכר פיל בעסער ". צו"ר, נח, תרל"ב.

ם ביהענד / ביהענדן / ביהענט

1. <--------

.... [..] ווען איך מוש ביהענד טון דש קוניגש

גיבאט ". מגל, ש' 1137. 266

1544 " דש ואלך טעט ביהענדן ווש דער קוינג ביגערט".

שב, סטר' 222. 267

1676 " דרום אך קויפט עז ביהענט, אי [=איידער] עז

פולענט, אונ' גיט צום ענד, זו ווירט איר זוכה זיין 274

צו קומן אין ארץ ישראל אנייך גישווינט". ברנט שפיגל,

פפדם, שער=בלאט.

1713 " ער טרוג מייני איין זאמלונג אזו ביהענד אז אויף

פליגל דער אדליר ". מחזור, חלק שני, שלש רגלים, 266

אמשטרדם, דף קכו - 2.

||ביהענדר.

[XV יה?] " מן שלגט אים דש אונ' דש מייך. // בהענדר

דען איין בוגילך [פייגעלע] קליין ". 251

שמואל הוגרליך, ווערפל ליד, |....| , ז' 167.

1711 " וועך צווייא לייט מיט אננדר איין מצוה טונך

אונ' איינר איז פרישר אונ' ביהענדר אלש דער אנדר, 272

דער איז (מקבל שכר) פיל בעשיר".

צו"ר, אמשטרדם, תע"א, דף ט - !!

3. ביי דער האנט (אננעמען) |?|.

[XV יה] " דש קינד נם | האט אנגענומען | ביהענדן עלי

דער הייליג מאן. // ער שפראך איך וויל עש לערנן

אלש דש איך קאן ". שב, פערז 35.

באהענטשט -- אדי, (שנש) דזוו באהענטשקעט.

1966 " אויסגעשטרעקט לאנגע הענט באהענטשטע ".

מ. גורין, פאר, XI/25. 276

רעד: פאראייניקן מיט באהענטשקעט?

באהענטשקעט -- אדי. אנגעטאן אין הענטשקעס.

1958 " בלויז קראפּווע דארף מען ארויסרייסן מיט אפגעהיטענע

און באהענטשקעטע פינגער ". ימ, יישפ, XXIII - 2. 279

1972 " די פרוי האט אפגעענטפערט מיט א לייכטן שאקל

פון קאפּ, מיט א פּאַכע פון א ווייס באַהענטשקעטער האנט ". 283

ח. ראזענפארב, דער בוים פון לעבן, ! ת"א, ז' 143.

באהעפּט - דער, =ן. 1. פאַרבינדונג,
פאַראייניקונג, צונויפגוס, צונויפשמעלץ.

1818 " איך ווער דר קענט צווישן לייטן דורך מיין
בהעפט צו מיין גלייכן ראבן [...]". 300

1941 " [...] זיי האבן מיך פארטריבן היינט פון זיין
באהעפט אן דער נחלה פון יהוה ". תי, שמואל א׳, 298
כו - 19.

1972 " [...] אויפדעקן דעם באהעפט פונעם אינהאלט
מיט דער פאעטיק". י. דאברושין, לא אמות 302
[...], ת"א, ז׳ 18.

2. (ספעצ) סעקסועלער אקט.
" ס׳האבן טויזנט אויגן זיך שוין צעעפנט // פאר
דעם [...] בלענד וואס קומט מיטן באהעפט פון לייב". 293
מבא, דער גייער, ...

3. (גראם) פארבינדונג פון ווערטער זאצן.
% צוויי-ווערטערדיקער באהעפט. אפענער/געשלאסענער
באהעפט. די באהעפטן פון די זאצן קאנען זיין
קאארדינירטע און סובארדינירטע.

באהעפטונג -- די, =ען. 1. דזוו. דפור
ב 1.

1848 " אונ דוא האסט זיך [...] געאיילט צו שטעלין דיין
גוף אויף זייך שטאנד וואש זייך בהעפטונג ווערט ניט 327
זייך תמיד מיט דיר [...] ווארים נאך דעם טויט ווערט
דער גוף זיך פון דיר אפשיידן ". חה !!!, ז׳ 195.

1929 " די קראפט, וועלכע האלט צונויף די מאלעקולעס
[...] הייסט באהעפטונג ". מ. זאבלודאווסקי, 313
פיזיקע |...|, ביאליסטאק, ז׳ 24.

1960 " ביי אים איז פאעטיש נישט יעדע זאך באזונדער,

נאר די באהעפטונג פון זאכן ". שנ, שלום אש, 326
נ"י, ז׳ 380.

2. דזוו דפוו ב 2.

1821 " דיא קינדער וואש ווערין גיבארין פון אזו איין
בהעפטונג [...] זיינען די קינדער על פי רוב רשעים". 312
קה [illegible] ס׳פולקיוו.

1957" איר [דער חיהס] הייסער אייטער האט באגערט
באהעפטונג, געזוכט פון מוטערשאפט דעם הארבעריק ". 326
לע, ביים פוס פון בארג, נ"י, ז׳ 148.

3. (ארג) מיך אויסשיט אויפן קערפער.
1829 " ווען איין מענש וועט האבן אין די הויט פון זיין
פלייש איין גישוואולסט אדער איין באהעפטונג, אדער 317
איין ווייסע גרינד [...] ". חחת, ויקרא, יג - ב.

ם בהעפטונג

1692" דאז האב איך גיטאן (להפר) צו פר שטערן (האחוה)
דז בהעפונג דז דו וואר צווישן יהודה און ישראל ". 318
סהמ, זכריה, יא - יד, פראג, תנ"ב.

באהעפּטן ! -- טרוו (גענוצט ס׳רוב אין פּאסיוו/
רעפלעקסיוו) פֿאר באהעפט / באהאפטן. שאפן א
גאנצקייט פון באזונדערע טיילן, צונויפבינדן,
פאראייניקן, אנשליסן איינס אן אנדערן.
1821 " די נשמות פון די ישראל זענין אן גיקניפט און
בהעפט איינש מיט דעם אנדערן ". איבז ר׳ משה בר׳ 295
נתן נטע, קבהישר, ברדיטשוב.

1910 " און נייער פרישער מוט האט אים געטון // זיין הארץ
באשפּינען און באהעפטן ". פרוג, שריפטן ! נ"י, ז׳ 213. 368

1941 " און זיי [די ברידער] זאלן זייך באהעפטט צו
דיר און דיך [אהרונען] באדינען ". תי, במדבר, 367
יח - 2.

1973 " ער האט די סאמע פשוטסטע ווערטער געלייטערט
און באהאפטן איינס צום אנדערן [...]". מ. שטארקמאן, 246
זש' דער וועקער, יאנואר, ז' 6.

באהעפטן זיך -- 1. רעפל צו ב 1. % באהעפטן זיך
צו, מיט, אן, אין.

1818 " לאזן מיר קומן און אויף וועקן די לייט פון שלאף
דר ווארטן זי זאלן זיך פיל בהעפטן צו זאמן [...] 341
קומן צו גאטש דינסט. שבע זכירות, לעמבערג,
ז' 25.

1873 " [...] פארלאזן באדאי אי דעם טאטן אי די מאמען
און זיך באהעפטן מיט דעם בעל=טאקסע, צו זיין מיט אים
איין לייב און לעבן ". ממוס, די קליאטשע, קאנק:
374700.

1922 " זעמדעלעך פון דער ערד, מיט מיר זיך צו באהעפטן,
// דריקן זיך צו מיר מיט בענקענדיקע קרעפטן." 395
הל, ציט אלע ווערק, ! , נ"י, 1940, ז' 233.

2. פאראייניקן זיך סעקסועל מאן און פרוי.

1872 " דער מענטש זאל זיך איין גוטע מחשבה אריינעמען,
ווען ער וויל זיך באהעפטן מיט זיין ווייב". 364
צו"ר, ויצא, תרל"ב.

1932 נ" האט ער זיך מיט דיר באהאפטן ?". ייז, [illegible]
יאשע קאלב, ציט אויסג נ"י, 1956, ז' 165. 354

1974 " האסט זיך באהאפטן מיט לילית |..|". באש,
פאר, XII/27. 350

באהעפטיקייט -- די / דאס. (ערע) באהעפטונג,
פארבינדונג.

1805 " דש אנדרי חלק איז די נשמה די איז גלייך אז
איין קלאר רייך בוים איז ווען זיא אננדר האלטין אין 330
אירי בהעפטיקייט ווערט דש הויז דש איז דר גוף גאנץ".
איבז א. פאוויר, בע, זאלקווא, תקס"ה, דף נ - 1.

1919 " ווייל דאס גאנצע באהעפטיקייט צווישן ישראל מיט

הש"י ~~הש"ת~~ איז געוועץ דורך דעם מזבח" [illegible]. ססי, I, 331

ז' 124.

באהעפטעניש -- דאס, =ן. (אוב) באהעפטונג, פארבינדונג,

אנשלוס.

1904 "[illegible] דערווייטערט זיך פון רשעים, ווארעם דאס ?! ז"ל

באהעפטעניש צו זיי פארדארבט דאס יידישקייט און 399

די אמונה". א. דאנציג, בית אברהם, ווארשא, ז'...

1950 " אין זיינע הענט די מאכט צו אויסלייזן די בריקן,

// וואס דארפן פירן אלץ צו דער באהעפטעניש מיט גאט".

א. ניסענזאן, אין צדיקס טריט, ~~[illegible]~~ נ"י, ז' 15.

~~[illegible]~~ באהעפטער -- 1. דער, וואס באהעפט.

פארבינדער | מארק ווב 1156 | 401- 402

2. שטאף אדער מכשיר וואס האלט צוזאמען פארשיידענע

טיילן פון א זאך. % דער נייער קלאמער איז א

גוטער באהעפטער. מע ניצט היינט העפטן מיט מעטאלענע

באהעפטערס אנשטאט פעדעם.

באהעפטערין -- די, =ס.

1943 " אזוי ווי דער שורש 'חבר' (בראשית, יד - ד)

ווערט פאר-טייטשט 'באהעפטן', האט מען צום ווארט אחות,

שטיצנדיק זיך אויף רש"ס דערקלערונג, געשאפן א יידישן

מאווירטן סובסטאנטיוו באהעפטערין ". ש. נאבל,

חומש =טייטש, נ"י.

ביהעפטין / בהעפטן.

1.

1686 " דוא בישט גאר רעדליך אונ' ביהענד אין דייך

גישעפט // גילובט זייא גאט דער אונז האט צו אננדר 355

ביהעפט". ס'משלים, פפד"מ, תמ"ז, דף מד -II - II.

1739 " זיא הביך דעם (חכם) גיפראגט וואש הייסט ליבשאפט,

אנטווארטיט ער , דיא הערצר לענקן אונ' צו זאמין 356

ביהעפטין ". ס' מבחר הפנינים, הומבורג, תצ"ט,

דף כב - II.

2. סעקסועלע ~~[illegible]~~ באהעפטונג פון מאן און ווייב.

1676 " אויך אין מסכת כתובות שטייט צו מן מוש צוזכטיג

[illegible] 359

הש" ה״ס״ה איז געווען דורך דעם מזבח". סשי, I, ז' 124. 331

באהעפטעניש -- דאס, =ן. (אלט) באהעפטונג, פארבינדונג, אנשלוס.

1904 "דערווייטערט זיך פון רשעים, ווארעם דאס באהעפטעניש צו זיי פארדארבט דאס יידישקייט און די אמונה". א. דאנציג, בית אברהם, ווארשא, ז'... 399

1950 " איך זיינע הענט די מאכט צו אויסלייזן די בריקן, // וואס דארפן פירן אלץ צו דער באהעפטעניש מיט גאט". א. ניסענזאן, אין צדיקס טריט, נ"י, ז' 15.

באהעפטער -- 1. דער/ וואס באהעפט. פארבינדער | מארק ווב 1156| 401- 402

2. שטאף אדער מכשיר וואס האלט צוזאמען פארשיידענע טיילן פון א זאך. % דער נייער קלעי איז א גוטער באהעפטער. מע ניצט היינט העפטן מיט מעטאלענע באהעפטערס אנשטאט פעדעם.

באהעפטערין -- די, =ס.

1943 " אזוי ווי דער שורש 'חבר' (בראשית, יד - ד) ווערט פאר-טייטשט 'באהעפטן', האט מען צום ווארט אחות, שטיצנדיק זיך אויף רש"ס דערקלערונג, געשאפן א יידישן מאוירטן סובסטאנטיוו באהעפעריך ". ש. נאבל, חומש =טייטש, נ"י.

☐ ביהעפטיך / בהעפטן.

1.

1686 " דוא בישט גאר רעדליך אונ' ביהענד אין דייך גישעפט // גילובט זייא גאט דער אונז האט צו אננדר ביהעפט". ס'משלים, פפד"מ, תמ"ז, דף מד - II - II. 355

1739 " זיא הביך דעם (חכם) גיפראגט וואש הייסט ליבשאפט, אנטווארטיט ער, דיא הערצר לענקן אונ' צו זאמין ביהעפטיך ". ס' מבחר הפנינים, הומבורג, תצ"ט, דף כב - II. 356

2. [illegible]

1676 " אויך איך מסכת כתובות שטייט צו מן מוש צוויכטיג זייך איך אירן בהעפטן פון מצוה וועגן אונ' ניט פר לושט אודר בובכייא נויערט לשם שמים". ברנט שפיגל, פפד"מ, פרק לה. 359

באהפטן זיך / בהעפטן זיך

1. ------>

1676 " און' ביהעפט דיך ניט צו קויזר חברותה, עס
קומט ניל בויז דער פון ". ברנט שפיגל, פפד"מ, 373
פרק ה.

1752 " דארום זאל זיך דער מענש בהעפטן אן די (מדה
פון זעטיקייט [...] ". עדו, תקי"ב, דף יז - ו. 382

2. ------>

1676 " דאז איז צו ור שטין דיא לייט דיא דא זיך בהעפטי
צו דען ווייבר צו אונצייטן, דאז מוזין דיא קינדר 388
אנטגעלטן ". ברנט שפיגל, פפד"מ, פרק לג.

1722 " אן דיא כוונה וואש דער מענש האט ווען ער זיך
צו זייך ווייב ביהעפט דא איז דש מיינשט, אן גילעגן ". 377
איבז משה פנקפורט, מנורת המאור, אמשטרדם,
דף קנ"ה/ב.

ב א ה ע פ ט ן !? -- טרוו. באלייגן מיט האפט,
(אויסנייעכץ) באהעפטן % מיט גאלד=פעדעם דעם
קאלנער פון בלוזקע.

באהעפטער -- דאס, =ער/ =ן. בהרעפטער

1963 " פאלא האט גאטראגן איבערן קלייד א סארט לייבל
אן ארבל און מיט זילבערנע באהעפטעכצער. 398
י. ווארשאווסקי, פאר, !?/ 9.

(cfo)

ס ב א ה ע ר ב ע ר ג ן -- טרוו. געבן וווינונג,
געבן ווו צו זייך, אויפנעמען | פון לשון הערבער=
הארבעריק | . באר משה פארטייטשט : יזבלני אישי -
ער וועט באהערבערגן מיך, מייך מאן ". | תי: 403

רעד: כ'מייך אז די ארטאגראפיע פון ווארט און ציטאט בכלל איז מא
מאדערניזירט.

וועט מײַן מאַן ווױנען מיט מיר. בראשית, ל - 20.

באהערדע -- (אַרכ) דיק ס'רוב געניצט אין מצ באהערדן. (אַלט) מאַכטאָרגאַנען, אונטערשטאַן, אַמטן

1865 " די אונטעררעכטס=באהערדן [טעקסט: בעהערדע]

407א [...] האָבן אָבער געוווסט, וואָס דאָס איז פאַר אַ

טאַלאַנט און האָבן באַשלאָסן אים אויף אַ פּאָר יאָר

אויף רעגירונגס אומקאָסטן קיין אויסלאַנד צו שיקן.

קמ, נ׳ 26, ז׳ 396.

1895 " ו׳וי קומט עס, אַז עס איז דאָ די ציגונג

407 [=ציגעניש] פון ראַבינער און פון באהערדע, אַז ער

איז טויט !". ע. בלאַשטיין, אײַן אַלמנה [...],

ווילנאַ, ז׳ 58.

1954 " זײַנען די פאַרבליבענע משפחות פון דער אַרויס=

405 געשיקטער פּאַרטיע געלאָפן, אין זייער פאַרצווייפלונג,

צו די נאַצי=באהערדן זוכן יושר". ש. וואָסערמאַן,

יזב כעלם, יאָהאַנעסבורג, ז׳ 87.

| באהעריק | בהעריג -- אַדי / אַדוו. געהעריק, פּאַסיק.

1734 " דיזה עקספעדיציאַן גליבה צו זעגנין וואָש פור

גשטאַלט צו דיזר זאַך בהעריג איזט ". מ. מאַרשן,

לשון זהב, אַמשטערדאַם, דף - !.

רעד: אין קאַרטל איז דאָ אַ טײַטש (?): וואָלגעפעלן. דער דײַטשער ווערטערבוך (און אין ציטאַט איז בפירוש דײַטש) האָט ניט אַזאַ טײַטש.

באהערנט -- אַדי. 1. וואָס האָט (קריגט)

410 הערנער. | מאַרק וובּ 1859 |. % פון וואַלד לויפט

אַרויס אַ שײַן באהערנערטער הירש.

2. (פיג) גאַווהדיק, פּאַרריסן | מאַרק וובּ 1859 |.

3. (איר) אויף אַ מאַן וואָס די פרוי פּאַרראַט אים.

דער באהערנערטער יונגערמאַן רופט אַרויס נאָר חוזק.

באַהערצטיקייט -- די, בא. (דטשם? אָרט?)

באהארצטקייט, מוט, קוראזש.

1882 " גאנץ גראָבע האַר ציַיגט אויף באהערצטיקייט
(טעקסט: בעהערצטיקייט) און אויף איין געזונטן 404
מוח ". מ. גאלינו, חכמת היד, ווארשע, ז' 18.

באַהערשן -- טרוו. 1. קריגן/ האבן די מאכט
איבער עפעס / עמעצן, באצווינגען, אונטערטעניק מאכן.
% די נאציס האבן געשטרעבט צו באהערשן די וועלט.
די רוימער האבן באהערשט א סך פעלקער.

1883 " איך האב זיך דערווייטערט פון אלע שעדלעכע זאכן,
פון זוכן כבוד, באהערשן דעם צווייטן, פארלאנגען 430
יענעמס... ". ג. ראוויטש, דער גוואלד ריס,
ווילנא, ז' 21.

1951 " דער ייִד איז ניט געקומען באגליקן מיט אן אנדער
אמונה און איז ניט געווען געשיקט צו באהערשן לענדער". 422 / באג8 933
א. קאצענעלנבאגען, זב ליטע !, נ"י, ז' 317.

1964 " איך זייך סאָנעט [...] מאכט דער דיכטער א סך=הכל
פון די פינצטערע כוחות, וואס באהערשן די וועלט". 443
י. גאלדקארן, זש' אונדזער צייט, נ' 5.

2. קריגן / האבן שטארקע השפעה, באווירקן, נעמען אונטער
קאָנטראָל. % די ציוניסטישע באוועגונג האט גיך
באהערשט גרויסע טיילן פון פאלק. די נאַפט=מלוכות
באהערשן איצט דעם וועלט-מארק.

1935 " פאר די לאנגע יארן פון באהערשן די מאסע האט די
רעליגיע באוויזן איינצופלעכטן זיך אין אלע ווינקעלעך 444
פונעם באוווסטזיין ". זש' אפנ שפראכפראנט,
זאמלונג 4 - 3, קיעוו.

1947 " [...] די החלוץ=באוועגונג און "השומר הצעיר", ~~דד~~
וואס האבן באהערשט אלץ ברייטערע קרייזן פון דער 428
יידישער יוגנט ". יזב טשענסטאכאווער יידן,
נ"י, ז' 11.

1966 " וואס אטאמקראפט באטייט - אין דעם ביך איך נאך רוי ,
// היינט וועט וועט זיין מיר קלאר, ווי זי באהערשט 431
דעם רוים ?". האל, מיין אוצר, מאסקווע, ז' 153.

3. איינהאלטן, איינצוימען (א געפיל, פארלאנג אע),
% באהערשן די עמאציעס, אינסטינקטן. ער באהערשט
קוים דעם צארן, וואס ברויזט אין אים.

1927 " נאר באלד האט זי צוריק באהערשט די פארביטערטקייט.
זי האט צוריק אראפגעלאזט דעם קאפ [...] ". ~~ה.ל.~~ 435
ה. ל. זשיטניצקי, דעם זיידנס הייזל, ווארשע,
ציט אנט, ז' 335.

1964 " גלייב נישט אין זיך, אז דו ביסט קלוג, ביז -
דו קאנסט באהערשן דיין תאווה ". איבז א. אליאב, 433
שלמה אבן גבירול, טמז, וא/15.

4. דורכדרינגען, ארומנעמען (וועגן א געפיל, געמיט=
צושטאנד, געדאנק אע) . % א מרה=שחורה באהערשט
אים. די בהלה האט אלעמען באהערשט און מ'איז געלאפן
אויף גאטס בארא״ט.

1908 " ווי ס'האבן [...] לוסט און פריידן // באהערשט
א שיינע וועלט!". מר, שריפטן, I, נ"י, ז' 88. 429

1961 " [...] וועט דיר [...] באנג טאן דער ראש וואס
האט דיך באהערשט, וועט דו האסט מיך צום ערשטן 434
דערזען ". א. שווארצמאן, לידער און בריוו,

1970 " מענטשן זיינען ארומגעגאנגען אן א קאפ , א מוראדיק
געפיל, אז מ'גייט אונטער, האט באהערשט אלעמען ". 425
ח. ברעסלער, יזב זלאטשעוו, ת"א, ז' 288.

5. קריגן / האבן גוטע געניטשאפט, א סך וויסן אין
עפעס, קענען גוט זיך באניצן דערמיט. % באהערשן
דעם נייעם לימוד. די יידישע אימיגראנטן האבן גיך
באהערשט די שפראך פון נייעם לאנד.

1917 " זיי טרייבן אן די וויסנשאפט, זי זאל אויספארשן
442 די נאטור און געפינען די מיטלען ווי בעסער זי צו
באהערשן ". אשים, שריפטן, V, נ"י, ז' 166.

1932 " אונדזערע קולטור = טוער, וועלכע האבן אונדז
439 געהאלפן צו באהערשן די קאמפליצירטע טעכניק "[...].
י. קאמענעצקי, דער זיג באם דניעפער, מאסקווע.

1949 " [...] פרץ האט באהערשט אלע ליטעראַרישע פארמען,
438 אבער ער איז [...] געבליבן געטריי צו זיין אייגענער
פארעם ". מוק, פרץ און דאס יידישע טעאטער,
נ"י, ז' 59.

באהערשן זיך -- איינהאלטן, איינצוימען די אייגענע
געפילן, פארלאנגען אלע, ניט ארויסברענגען זיי.
% ס'האט זיך אים שטארק געוואלט ענטפערן אויף דער
באליידיקונג מיט דער אייגענער מטבע, אבער ער האט זיך
באהערשט.

1928 " [ער האט] זיך מער ניט געקאנט באהערשן, גרייט
447 געווען זיך נישט אפצושטעלן פאר קיין זאך, און אלץ אין
אים האט געברויזט ". אפא, IV, ווילנע, ז' 213.

1940 " דער עיקר ענין אין מידות איז [...] דאס אויס-
446 פירן [...] אין צוויי אופנים: איינער בדרך=נצחון,
און דער צווייטער - בדרך מלוכה, באהערשן זיך ".
לדב, נ"י, ה"ש, ז' 13.

|| באהערש -- דער, בא. דזוו באהערשונג.

באהערשונג -- די, בא. אקט אדער רעזולטאט פון באהערשן.

1874 " וואס קען מען העלפן, דאס איז אין באהערש פון
גערטער". איבז א. מאלעוויטש, | מחבר: | 411
א שיינע איסטאריע |...|, זשיטאמיר, ז' 32.

1969 " איך דאָסטאָיעווסקיס 'טאגבוך פון א שרייבער'
געפינט איר [...] אז יידן זוכן וועלט=באהערשונג". 413
צייט, טמז, III/7.

באהערשער (=ין, =קע).

1965 " ענגליש איז דאך אין אינדיע געווען די שפראך
פון דעם באצווינגער, באהערשער". אפא, טמז, II/18. 452

=טע — פאדי. וואס איז באהערשט.

1912 " פאר דעם פרייהייטלעכן פאָליטיקער, וואס לייקנט
אפ דעם אונטערשייד פון הערשנדע פאלקסגרופן און 416
באהערשטע, איז אויך ניטא קיין חילוק צווישן הערשנדע
שפראכן און באהערשטע ". זשיט, שריפטן IV, נ"י,
ז' 135.

1894" |...| די סחורות פון ענגלאנד, וועלכע האט זיך
ארויפגעכאפט אויף די [דער] מדרגה פון באהערשערין 457
פון אלע ימים ". איבז ב. פייגענבוים, ק. קאוטסקי,
דער סאציאליזמוס |...|, נ"י, ז' 31.

באהערשטקייט — די/דאס. די אייגנשאפט פון קענען
איינהאלטן / איינצוימען זיך, פון קענען זיך באהערשן.
1966" [...] א מתנה פאר מיין באהערשטקייט דעמאלט בעת
דעם באל אין הויף ". מ. צאנין, אראפאנוס [...],
ח"א, ז' 68.

ם ביהערשן.

1. ←------

1661 " דש זיא [די שיינע פרוי] אים דש הערץ נעמט

באג
419-263

דש ער זיא ניט מאג ווערדר ביגוואלטיגן נאך ביהערשן פון וועגן דער ליבשאפט די ער צו איר האט ". יוסיפון, אמשטרדם, דף כב - 2.

|| ביהערשר.

1610 " זייני ביהערשר זיא קלאגן זאגט גאט |...| ".
טח, דברים |?|, הפטורה, ישעיה נב - ה. 451

באהרג ברגליו |באהארג בעראגלארו| — פר, טייטש: דער געהארגעטער איז געקומען אויף זיינע אייגענע פיס. (טח) אויף פאלש עדות זאגן.

באהרעכט -- דאס, בא. שפ באהרעכט (ארכ) מיטל=עלטערלעכע פראצעדור צו באווייזן שולד אדער אומשולד פון אן אנגעקלאגטן איך מארד.

1887 " דאס באהרעכט, וועלכע מען האט דאס רוב גענוצט דעם אמתן רוצח ארויסצוקריגן איז איך דעם באשטאנען [...]; דער וועלכן מען האט חושד געווען, אז ער איז דער מערדער, האט דעם מת זיינע ווונדן געמוזט אנרירן; האט זיך פון מת געוויזן בלוט [...] איז דאס געווען דער סימן אז ער איז דער רוצח ". ה'א' ביק [א. קאהאן פון גראדנע], ר' שלמה וואונדערהאלד, ווילנא. 456

באה שבת באה מנוחה — | באהא שאבעס, באהא מענוכע - פר. (טח) קומט דער שבת, קומט די רו.
| תוספת סנה' לה.